

HRVATSKI KVALIFIKACIJSKI OKVIR

Primjer integriranih politika obrazovanja, zapošljavanja i regionalnog razvoja

Učinkovit obrazovni sustav priprema pojedinca za život i omogućuje mu daljnje obrazovanje i zapošljavanje doprinoseći na taj način boljitku cjelokupne zajednice. Drugim riječima, stečena kvalifikacija omogućuje izlazak na tržište rada, nastavak obrazovanja ili zadovoljavanje osobnih i društvenih potreba koje nisu nužno tržišno orijentirane. Posljednji trendovi na tržištu rada, globalizacija i razvoj novih tehnologija dovele su do toga da se promjene na tržištu rada odvijaju sve brže, a od obrazovnog sustava očekuje se primjerena prilagodba ovim promjenama. Iako je svrha obrazovanja puno šira od osposobljavanja i pripreme za izlazak na tržište rada, problem rastuće nezaposlenosti, osobito mladih ljudi, ukazuje na potrebu pomnijeg usklađivanja obrazovnih programa i potreba gospodarstva.

Uloga obrazovanja u ekonomskom razvoju zemlje vidljiva je i iz posljednjih inicijativa i programa suradnje Europske unije. Europska strategija za pametan, održiv i uključiv rast *Europa 2020* u središte strategije za razvoj i povećanje konkurentnosti stavlja obrazovanje i osposobljavanje te su u novom EU proračunu za razdoblje 2014. – 2020. sredstva za područje obrazovanja povećana za više od 36 posto. U provedenju navedenog strateškog okvira, osmišljeno je nekoliko važnih inicijativa među kojima i Program za nove vještine i radna mjesta (*An Agenda for new skills and jobs: A European contribution towards full employment*) iz 2010. godine kojim se, između ostalog, htjela naglasiti nužnost boljeg razumijevanja potrebe za novim kombinacijama kompetencija (uključujući jačanje transverzalnih kompetencija), promjene postojećih zanimanja te razine kvalifikacija i vrsta kompetencija koje zahtijevaju novi rastući sektori i zanimanja.

Povezivanje obrazovanja i tržišta rada

Europska komisija 2012. godine pokrenula je projekt EU Panorama vještina (*EU Skills Panorama*), mrežnu stranicu na kojoj su predstavljene kvantitativne i kvalitativne informacije o ponudi i potražnji određenih vještina i zanimanja, posebno skrećući pozornost na uočenu neravnotežu u pojedinim sektorima i granama. Nadalje, krajem listopada 2013. godine Europska komisija će službeno predstaviti projekt ESCO. Riječ je o Europskoj klasifikaciji vještina/kompetencija, kvalifikacija i zanimanja koja bi trebala olakšati razmjenu informacija i suradnju između pružatelja usluga obrazovanja i osposobljavanja i službi za zapošljavanje te služiti kao dopuna nacionalnim, regionalnim ili sektorskim klasifikacijama zanimanja ili obrazovnih programa.

Povezivanje obrazovne politike s politikom zapošljavanja prepoznato je kao nužnost kako na europskoj tako i na nacionalnoj razini. U Hrvatskoj ovome bi cilju trebao pridonijeti Hrvatski kvalifikacijski okvir. Povezivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada temelji se na

Brze promjene tržišta rada, ali i društva, zahtijevaju ne samo nova profesionalna znanja i vještine već i unaprjeđenje ključnih kompetencija koje će omogućiti bržu i lakšu prilagodbu novim razvojnim zahtjevima i olakšati zapošljivost

istraživanju potrebnih kompetencija po zanimanjima ili skupinama zanimanja zbog čega je potrebno izraditi različite analize potreba poslodavaca, ali i uzeti u obzir postojeće globalne, europske, nacionalne, regionalne i sektorske razvojne dokumente i strategije u svrhu predviđanja razvoja pojedinih sektora. Bez toga neće biti moguće kvalitetno razvijati standarde zanimanja te s njima povezane standarde kvalifikacija, odnosno osigurati relevantnost programa obrazovanja i osposobljavanja. Jednom definirani standardi bit će podložni periodičkim revizijama kako bi se potvrdila njihova relevantnost, odnosno kako bi se standardi uskladili s novim razvojnim potrebama. O standardima kvalifikacija i zanimanja, skupovima ishoda učenja, programima za stjecanje kvalifikacija i drugim relevantnim podacima vodit će se evidencija u posebnom informacijskom sustavu – Registru HKO-a.

Preduvjeti za veće zapošljavanje

Od samog početka, u razvoj HKO-a uključen je širok spektar različitih dionika. Primjerice, Zakon o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru koji je stupio na snagu u ožujku ove godine i priprema Pravilnika o Registru HKO-a, rezultat su suradnje nositelja javnih politika i drugih dionika iz područja obrazovanja, rada, gospodarstva, strukovnih udruženja i civilnog društva. Integriranje obrazovne politike s politikama zapošljavanja, cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja i regionalnog razvoja održava se i kroz sastav i zadaće provedbene strukture HKO-a. Glavna tijela u razvoju i primjeni HKO-a su Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala i sektorska vijeća dok koordinaciju primjene i razvoja HKO-a obavlja ministarstvo nadležno za obrazovanje i znanost u suradnji s ministarstvima nadležnima za rad i regionalni razvoj.

Ministarstvo nadležno za obrazovanje i znanost, između ostalog, brinut će i o koordinaciji osiguravanja kvalitete kvalifikacija i ishoda učenja te povezivanju HKO-a s Europskim kvalifikacijskim okvirom i Kvalifikacijskim okvirom Europskog prostora visokog obrazovanja kako bi kvalifikacije stečene u Republici Hrvatskoj bile prepoznatljive i na europskom tržištu rada i u sustavima obrazovanja drugih zemalja. Ministarstvo nadležno za rad razvit će sustav

kontinuiranog prikupljanja podataka o postojećim i budućim kratkoročnim i dugoročnim potrebama tržišta rada i potrebnim kompetencijama, o promjenama u kompetencijama unutar zanimanja te sustav praćenja zapošljavanja osoba sa stečenim kvalifikacijama na tržištu rada, što će pridonijeti trajnom prilagođavanju strateških podloga u cilju jačanja zapošljivosti i prilagodljivosti potrebama zanimanja. Ministarstvo nadležno za regionalni razvoj donijet će smjernice za razvoj regionalnih tržišta rada, pratiti učinke kvalifikacijske strukture stanovništva na regionalni razvoj i analizirati potrebe za razvojem ljudskih potencijala koje proizlaze iz županijskih/regionalnih razvojnih strategija.

Ključna uloga sektorskih vijeća

Ključnu ulogu u primjeni HKO imat će sektorska vijeća, stručna tijela, također sastavljena od predstavnika dionika različitih sektora. U odnosu na sektorska vijeća osnovana Zakonom o strukovnom obrazovanju koja po osnivanju HKO sektorskih vijeća prestaju s radom, HKO sektorska vijeća imat će nešto drukčiju ulogu i svojim radom pokrivat će cijelu obrazovnu vertikalu, a ne samo strukovno obrazovanje. Primjerice, sektorska vijeća će i dalje analizirati postojeće i potrebne kompetencije unutar sektora ali neće sudjelovati u izradi standarda kvalifikacija već će provoditi vrednovanje prijedloga standarda kvalifikacija, skupova ishoda učenja i standarda zanimanja te nadležnim ministarstvima davati preporuke za promjene. Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala bit će zaduženo za praćenje i vrednovanje provedbe javnih politika, predlagat će mjere integriranih i međusobno usklađenih politika zapošljavanja, obrazovanja i regionalnog razvoja, davati preporuke o poboljšanjima u povezivanju obrazovanja i tržišta rada te mišljenje o upisnoj politici, upisnim kvotama i financiranju kvalifikacija iz javnih izvora.

Brze promjene tržišta rada, ali i društva, zahtijevaju ne samo nova profesionalna znanja i vještine već i unaprjeđenje ključnih kompetencija koje će omogućiti bržu i lakšu prilagodbu novim razvojnim zahtjevima i olakšati zapošljivost. Jedna od aktivnosti razvijanja HKO-a odnosit će se i na izgradnju sustava cjeloživotnog profesionalnog savjetovanja kako bi se građanima pomoglo u donošenju odluke vezane uz odabir obrazovanja i odgovarajućeg zanimanja. Na kraju, budući da se stjecanje potrebnih kompetencija za zapošljavanje ili daljnje obrazovanje ne stječe samo formalnim obrazovanjem, HKO stvara temelje za uspostavu vrednovanja neformalnog i informalnog učenja čime se također nastoji otvoriti mogućnost nastavka obrazovanja, olakšati izlazak na tržište tada i karijerno napredovanje.

**Odjel za Hrvatski kvalifikacijski okvir
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta**